

גליון 392
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

ויאבק איש עמו

ר' הונא אמר נדמה לו בדמות רועה, לזה צאן ולזה צאן, לזה גמלים ולזה גמלים, אמר לו העבר את שלך ואחר כך אני מעביר את שלי, העביר יעקב אבינו את שלו, אמר נחזור ונראה אולי שכחנו משהו, כשחזר, ויאבק איש עמו. ורבנן אומרים, כראש שודדים נדמה לו, אמר לו העבר את שלי ואני אעביר את שלך, העביר המלאך את של יעקב אבינו כהרף עין, והיה יעקב מעביר וחוזר ומוצא עוד, מעביר וחוזר ומוצא עוד כל הלילה, אמר לו יעקב, מכשף. לקח סמרטוט ונתנו על צווארו וצעק עליו מכשף מכשף, לבסוף אמר המלאך אני מודיעו עם מי הוא עוסק, מה עשה? נתן אצבעו בארץ התחילה הארץ תוססת אש. אמר לו יעקב בזה אתה מפחיד אותי? אני כולי אש שנאמר (עובדיה א יח) "והיה בית יעקב אש"

(ב"ר עז ב)

פרשת השבוע

וישב יעקב (ל"ז - א')

אמר רבי חוני, משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים, ונתיירא מהם וישב ביניהם, כך כיון שראה יעקב אבינו עשיו ואלופיו, נתיירא מהם וישב לו ביניהם (בראשית רבה פ"ד ג')

מסופר על הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א רבה של פראג, שפעם פנה אליו כומר שונא ישראל מפורסם בשאלה ואמר לו, שמעתי שאתם היהודים נוהגים כבוד ברב שלכם, וכשרואים אותם קמים מפניו, כמו כן שמעתי כי מנהגו של היהודי, כשמתנפל עליו כלב ונובח לקראתו לשבת על הארץ, מתכבד אני לשאלך, כיצד אתם נוהגים כשמזדמנים לפניכם רב וכלב יחד? כלל גדול הוא בדינו השיב לו הרב מתונות, כשההלכה רופפת ומסופקת בדינו, אז אנו אומרים צא וראה איך העם נוהג, אדרבה בוא ונצא שנינו אני ואתה יחד לרחוב היהודים ונראה כיצד העם נוהג.

מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו (ל"ז - כ"ו)

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאיר ליפשיץ מגוסטינין זיע"א מתלמידי הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א, שהוכיח פעם סוחר שהיה מוצץ דמם של עניים בהלוואות בריבית קצוצה, ועם זאת היה מדקדק להתפלל בציבור שלש פעמים ביום, ובין השאר אמר לו "מה בצע" ראשי תיבות בקר צהריים ערב, מה תועלת יש בתפילותינו שחרית מנחה וערבית "כי נהרוג את אחינו" אם בעת ובעונה אחת אנו עוסקים בהריגת אחינו בני ישראל על ידי עושק ולחץ בלא רחמים.

אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו (ל"ט כ"ג)

פעם סיפרו להרה"ק רבי חיים ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, על רבי אחד המחולל ועושה מופתים גדולים שאין הבריות חדלים לדבר עליהם. חייך ואמר: כתוב בפרשה "אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו" אין רואים אצלו מופתים, ואף על פי כן הוא יוסף הצדיק באשר ה' אתו.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:19 ת"א: 5:21 ר"ת: 5:53

פרשת וישב

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:03 ת"א: 4:17

עם זו הוא איבד את החן השלו והרגוע שהיה בו עד כה. בד-בבד החלו עוברי-האורח הפשוטים להדיר את רגליהם מן הפונדק, שאליו היו רגילים להיכנס בכל פעם שחלפו בסביבה, שברובם היו יהודים פשוטים ותמימים. שם, ידעו, יצפה להם זונדל, הפונדקאי הישר והחביב, שיקדם את פניהם במאור-פנים ויציע להם ארוחה פשוטה, אך חמה ומזינה. כעת נעשה המקום זר ומנוכר והוא דמה יותר למקום של הוללות.

הדבר נודע עד מהרה לצדיק הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א. מששמע זאת התמלא ליבו צער. צער על על הבן שייעל'ה, שהרחיק לכת למען הכסף. צער על המקום, שמאכסניה נעימה היה לבית-חטאים, וצער על עוברי-הדרכים היהודים, שניטלה מהם האפשרות לנוח ולסעוד בכשרות. שלח רבי לוי-יצחק לקרא לזונדל ושאלו: "מדוע נטשת את פונדקך ומסרת אותו לידי בנך הצעיר?" ביקש הצדיק לדעת. שטח זונדל את נמוקיו לפני הצדיק: "אינני נעשה צעיר מיום ליום. כל שערותי כבר הלבינו. מי יודע עוד כמה שנות חיים יעניקו לי ממרומים, ובמה אבוא לפני בית-דין של מעלה? הלוא כעני בפתח אעמוד לפניו, שכן אין בידי לא תורה ולא תפלה." "עתה, כשהבן דואג לפרנסת הבית, רווח לי. אני קם כל בוקר, מתעטף בטלית, מתפלל מילה במילה בנחת, ויש לי גם את פנאי ללמוד בחומש, משנה וגמרא. כעת אני מרגיש כי אוכל להתייצב לפני בית-דין של מעלה ובאמתחתי תורה ותפילה".

שקע רבי לוי-יצחק בהרהוריו וכעבר דקה ארוכה אמר: כתוב: 'איזהו חכם, המכיר את מקומו'. על כל אחד ואחד מישראל לדעת מהו המקום שהועידה לו ההשגחה העליונה בעולם הזה, מהו שליחותו ותפקידו. וכשהוא יודע את מקומו, עליו להישאר בו ולא לנסות לתפוס את מקומו של חברו. "ועוד למדונו חכמינו ז"ל: כי 'מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע'. כלומר, המלכות במרומים, דומה למלכות כאן בארץ, וכמנהגי המלכות כאן, כך המנהגים גם שם. אוי לה למלכות שאין לה אלא שרי צבא בלבד, וחסרים לה חיילים פשוטים. חייל פשוט הבורח מהמערכה כדי להיות גנרל דווקא, אף הוא נחשב מורד במלכות".

חזור אל הפונדק ומלא את תפקידך

במקום שנקבע לך מהשמים

בכפר קטן, לא הרחק מבארדיטשוב. התגורר יהודי פשוט ישר ותמים ושמו זונדל. 'זונדלי הפונדקאי' כינהו הבריות, משום שכל חייו התפרנס מפונדק שעמד על אם-הדרך, שם קיבל את האורחים בברכה, האכילם והישקם ונפרד מהם לשלום. יום אחד שקע זונדל בהרהורים: רוב שנותי חלפו עלי בכפר, בניהול הפונדק. האכלתי עוברי-אורח יגעים ורעבים ומזגתי משקאות לאיכרים גסים מגושמים ושיכורים, וכן לפריצים פרועים. זמני הדחוק לא הניח לי לפתוח ספר יהודי. כה טרוד הייתי בענייני הפונדק, עד שאפילו להתפלל כיאות לא יכולתי, ומה יהיה עלי ביום שאגש לבית דין של מעלה, ריק וחסר כל מתורה תפילה ועבודת ה' תמימה ופשוטה. כעת, כשנזרק הלובן בשערי, הגיע הזמן ובאה השעה לפרוש מהבלי העולם הזה, ולהתחיל להכין צידה לדרך הרחוקה, לעולם הבא, עולם שכולו טוב.

אמר ועשה. קרא לבנו שייעל'ה, צעיר נמרץ ותוסס, שכוחו במתניו, ומסר לידיו את מפתחות הפונדק. "הרי לך הפונדק שניהלתי וטיפחתי עשרות שנים בעשר אצבעותי", אמר זונדל לבנו, "הגיעה העת כי תקבל אחריות לחייך ולפרנסת ביתך" זונדל עצמו עזב את הכפר הקטן ועבר לגור בבארדיטשוב. את שעותיו חילק בין ביתו ובין בית-הכנסת. כמו רבי עקיבא בשעתו אשר בא לחסות תחת כנפי השכינה בגיל 40, היה זונדל. שכן תלמיד חכם לא היה ואפילו התקשה לקרוא באותיות הקטנות, אך להתפלל ידע וגם לקרוא בחומש היה יכול. כשהוא מבוגר בגילו החל את מסעו בתורה תפילה ועבודת ה' טהורה.

מאז עזב זונדל את הפונדק, שינה המקום את צורתו ואופיו. מפונדק שקט ונעים, נהפך להיות למקום של מסיבות ואירועים. פריצי הסביבה מצאו בפונדק עניין גובר והולך, והחלו לערוך בו את משתאותיהם. מבחינה עסקית טהורה היה הפונדק סיפור של הצלחה. אך יחד

משל ונמשל

איש אשר יתן לכהן לו יהיה

משל לגנרל גדול שפקד על עשרות אלפי חיילים, והיה מכובד את החלק הגדול ביותר של הכסף, שהממשלה הקציבה לגדודו ושנמסר לפיקוחו. החיילים סבלו רעב ומחסור וככל שהגנרל הרבה לבוזזם, בה במידה הרבה להתנהג עמם בחומרה. בכך התכוון להטיל עליהם פחד, כדי שתמיד יהיו שרויים במורא מפניו ולא יהינו להתלונן עליו.

לימים בא המלך עם פמלייתו לחזות בתמרונים, הרהיבו החיילים בנפשם שסבלם כבר היה קשה מנשוא, והתלוננו על הגנרל בפני המלך, וכשהשתכנע המלך בנכונות התלונות של החיילים, קצף מאד ומיד הדיח את הגנרל והשליכו לבית באסורים כמו פושע. כדי שלא להפסיק את התמרון החשוב, שאל המלך באותו מעמד את החיילים, אם יש ביניהם מי שמוסוגל לפקד על התמרון במקומו של הגנרל המודח? מה נשתומם המלך ופמלייתו, כשטוראי פשוט קיבל על עצמו את הפיקוד, ומעשה מומחה העביר את התמרון בהצלחה. פנה המלך אל הגנרל האסור: ראה, בזבזתי עליך עשרות אלפי רובלים, בעוד שטוראי פשוט זה עלה לי בסך הכל כמה רובלים לשנה, הפקדתיך על משרה כה רמה, הממשלה העלתה אותך לגדולה, הפקידה בידך שררה על אלפי חיילים, ואתה לקחת את המזון והציוד שהיה מיועד לטובה החיילים ובזבזת בזדון על תאוותיך והנאותיך. מובן מאליו שענשו היה חמור מאד.

והנמשל: כך קורה גם עם העשירים האנוכיים, שמשתדלים לבזבזו הון על כל מיני תאוות ועינוגים, ומזניחים את חובתם לתמוך בתורה ובלומדיה. צריך לזכור "איש אשר יתן לכהן לו יהיה" רק מה שתתן לכהן, ללומד התורה, הוא לברך ישאר בידך.

(בשם החפץ חיים זיע"א)

רבי לוי יצחק השתהה לרגע קט. אחר כך נתן מבט רך בזונדל והניח כף יד מלטפת על זרועו והמשיך ברצף דבריו: "דע לך, זונדל בני", אמר, "כי גנרלים – כלומר המיוחסים והלמדנים – יש לו להקדוש-ברוך-הוא די בעולמו. לעומת זאת, חסרים לו חיילים פשוטים ונאמנים שדווקא בפשטותם מוכיחים נאמנות אין קץ למלכו של עולם. "הקדוש-ברוך-הוא העמיד כל אדם במקומו שלו. את מקומו של האחד קבע בבית המדרש ללמוד תורה יומם וליל, ואת מקום זולתו קבע בקרוב לבבות ובעשיית חסד אפילו בכפר קטן ונידח. אותך, זונדל, בחר הקב"ה להעמיד בפונדק דרכים, כדי שתגיש לעוברי-דרך עיפים צלחת מרק חמה וכשרה ביום חורף קר, וכוס משקה צונן בקיץ הלוהט. שתאיר להם פנים שוחקות ותחונם. "לא, זונדל, לא ולא! לא כעני בפתח תעמוד לפני בית-דין של מעלה ולא בבושת פנים תתייצב לפני מלאכי השרת. איתך יבואו כל הארוחות הכשרות שהגשת לעוברי-הדרכים ובפרט היהודיים אשר אין ידם תמיד משגת ארוחה כשרה למהדרין כשלך. כל המיטות החמות שהצעת להם, כל החיוכים והמילים הטובות שהרעפת עליהם – כל אלה ישמשו בעבורך מליצי-ישר ויעמדו על משקל הזכויות. חזור אל הפונדק ומלא את תפקידך במקום שנקבע לך מהשמים והיה שלום".

ציית זונדל לדברי הצדיק וחזר אל הכפר. בתוך ימים שב הפונדק שעל אם-הדרך לפתוח את שעריו לעוברי-אורח יגעים, כמאז, ואילו ההוללים הפרועים הדירו את רגליהם מן המקום וחיפשו להם מקום אחר. זונדל שב לעבודתו הישנה, אך הפעם מילאה קורת רוח את ליבו הוא ידע כי חייל נאמן הוא, העומד על משמרתו, ועושה שליחותו נאמנה. בציווי של הצדיק המשיך את שליחותו בעולם להיות חייל פשוט בצבא ה', המשמש את אחיו היהודים.

צ'ין אדם לחברו

כיצד אוכל לשבת בחום

כל אותן השנים שישב הגה"ק רבי חיים זיע"א על כיסא הרבנות בבריסק, סיפק לו הקהל צרכי ביתו ובכללם נר למאור ועצים להסקה. פעם אחת הרגישו הפרנסים שהוצאת בית הרב לעצי הסקה עולה לת"ק רובל לשנה, תהו ותמהו הוצאה מרובה כזו מניין? אפילו אמידים שבאמידים אינם מוציאים יותר מחמישים רובל לשנה, בדקו ומצאו שדיר העצים בבית הרב אינו נעול, ועניי העיר באים ולוקחים כמתוך שלהם. עמדו ונעלו את דיר העצים ומסרו את המפתח לידו של השמש. כשהרגיש רבי חיים בדבר, צווה להסיר מיד את המנעול ושוב היה דיר העצים פתוח לרווחה ועניי העיר באים ומסתפקים לפי צרכם. באו הפרנסים אצל רבי חיים וקראו תגר: רבנו אין קופת הקהל מספקת לספק עצים לכל העניים שבעיר, אם כן משיב רבי חיים אף בביתי לא יסיקו, כי איך אוכל לשבת בחום בשעה שהעניים קופאים בצינה.

לשמח יהודים

רב ברוקה חוואה היה עומד בשוק של לפט, והיה רגיל לפגוש שם את אליהו הנביא. פעם שאל רב ברוקה את אליהו, האם נמצאים בשוק זה אנשים שהם בני העולם הבא? אמר לו לא, בזה הרגע אין, בינתיים עברו על ידם שני אנשים, אמר לו אליהו אלה הם בני העולם הבא. ניגש אליהם

רב ברוקה ושאלם מה מעשיכם? אמרו לו אנשים שמחים ובדחנים אנחנו, כשרואים אנו אדם שהוא עצוב אנו משתדלים לשמח אותו, וכן אם רואים אנו שני אנשים שמתקוטטים ביניהם טורחים אנו להשלים ביניהם.

תענית כ"ב

מי זקוק יותר

כשישב הגה"ק רבי שלמה זלמן בעל "חמדת שלמה" זיע"א על כסא הרבנות בנאשלוסק, היה מעשה והתקינו לו פרווה חדשה לימות החורף, אותו יום ראה רבי שלמה זלמן דרך החלון עני אחד מהלך בחוצות מחוסר בגד עליון. הכניסו לביתו, נתן לו פרוותו החדשה ואמר לו: צריך אתה לפרווה יותר משאני צריך לה, אתה מהלך בחוץ בקור וכפור, ואני יושב בבית מחומם בחומו של תנור.

אין לדקדק על חשבון השני

מספרים, כי פעם ראה הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א את אחד התלמידים מדקדק מאד במצוות נטילת ידיים, והוא מרבה ליצוק ולנסך מים ביד נדיבה ובשפע רב, קרא לו אליו וביקש אותו לא להתנהג כן להבא, כי אין מחובתו של שואב המים לכתת בכל פעם את רגליו לבאר, לשאוב מים ולקפץ על ההרים ועל הגבעות, וללכת כפוף תחת משא הדליים וכו', בכדי שמישהו יוכל להדר במצוות נט"י.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכוה בעל שם - תקט"ז)

הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)

הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)

יום ראשון כ"ד כסלו

הגה"ק רבי חיים חוקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד - תרס"ה)

יום שני כ"ה כסלו

הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבת ישראל - תק"ס)

יום שלישי כ"ו כסלו

רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות - ד"א תתקנ"ט)

הרה"ק רבי אליעזר מקאזניץ ב"ר משה אליקים בריעה (תרכ"ב)

יום רביעי כ"ז כסלו

הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה (באר מים חיים - תקע"ג)

הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן ב"ר אהרן דוד (תשנ"ז)

יום חמישי כ"ח כסלו

רבי חוקיהו ב"ר דוד די סילוה (פרי חדש - תנ"ח)

הרה"ק רבי עזריאל מייזליש ב"ר צבי (עץ הדעת טוב - תקמ"ז)

יום שישי כ"ט כסלו

הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק (תשואות חן - תקס"ד)

הרה"ק רבי ישראל מאוסיאטין ב"ר מרדכי שרגא (פייבוש) (תשי"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רפורם יוסף הדר"ם על המצוות.

האוכל בשוק (ח)

א) יש שעוררו לגבי האוכלים בבר בחתונות, שעומדים עם צלחת ואוכלים בעמידה, ואף גם הולכים תוך כדי אכילתם, שהגם שאינו בשוק ממש, מכל מקום הוא דרך ביון ממש - ונפסלים לעדות [משנה הלכות ט"ז ס"ב]. אך מאידך יש אומרים שכיון שנהוג כך כיום, אין בזה בושה, ולא נפסל [הגר"י זילברשטיין]. אך ודאי שתלמיד חכם ראוי שיחמיר על עצמו בדבר קל שכזה לילך לשולחן ולאכול עליו כראוי [הגר"י זילברשטיין]. (שלמי חיים, להג"ר חיים מלין שליט"א)

ב) יש מביאים בשם מרן החו"א זצ"ל שעורר על מה שיש אנשים הבאים לים ומביאים עמם אוכל, וקובעים סעודה על החוף, שהוא מנהג מבוזה, ובכלל האוכלים בשוק הם [דרכי החיים ב' ת"ז]. ויש מקילים אם יושב במקום אחד ואוכל, דהרגילות לאכול שם [הגר"י זילברשטיין והגר"א דינר]. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

מברכים חודש טבת

המולד יהיה בליל שישי שעה 8:02

ח' חלקים

ר"ח יהיה ביום שבת קודש וביום ראשון